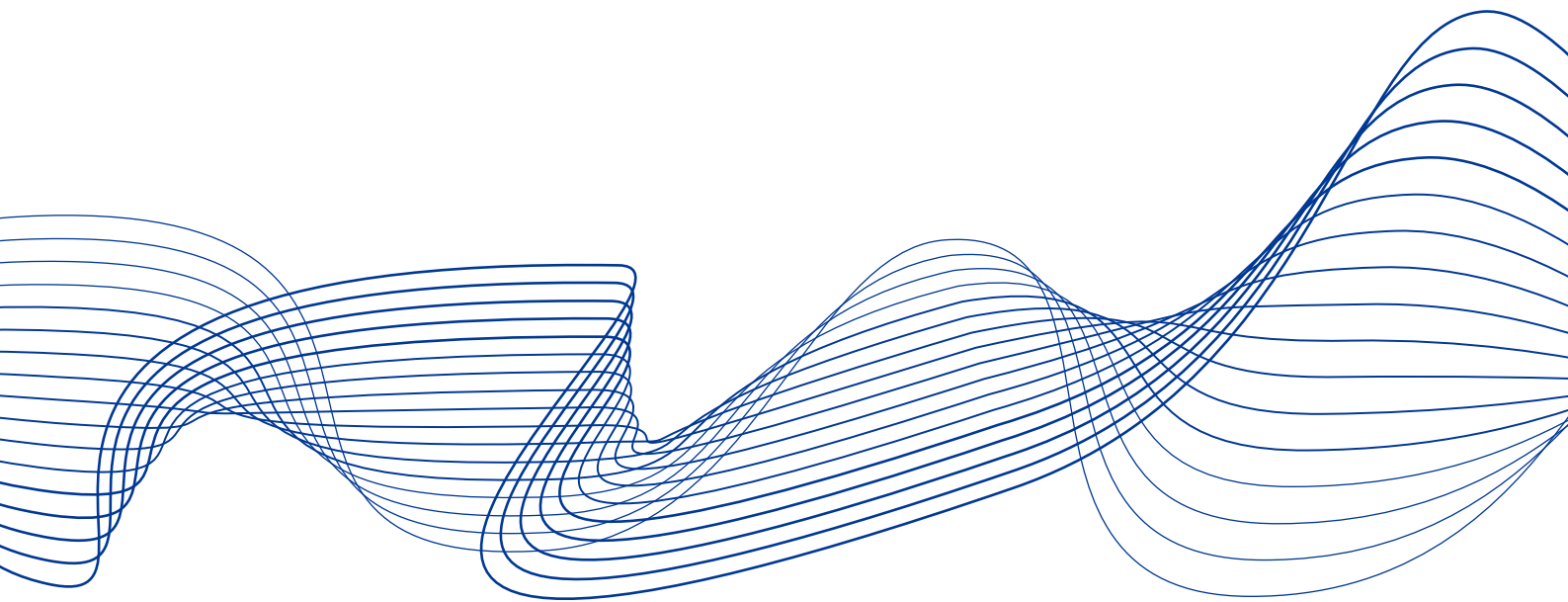

Vuosikertomus

2015

EJRK
Euroopan järjestelmäriskikomitea
Euroopan finanssivalvojen järjestelmä

Sisällys

Esipuhe	2
Tiivistelmä	3

Esipuhe

Mario Draghi
EJRK:n puheenjohtaja

Vuonna 2015 Euroopan järjestelmäriskikomitea (EJRK) valvoi tarkasti tekijöitä, joista saattaisi aiheutua Euroopan rahoitusmarkkinoiden ja talouden vakautta uhkaavia järjestelmäriskejä. Vuoden aikana oli havaittavissa merkkejä haavoittuvuuden lisääntymisestä. Tärkein niistä oli rahoitusmarkkinoiden huomattava levottomuus, joka sai alkunsa keskeisten nousevien talouksien kehityksestä syksyllä 2015 ja levisi nopeasti myös Euroopan ja muun maailman rahoitusmarkkinoille. EJRK arvioi kehityksen lisäävän riskipreemioiden korjausliikkeen riskiä maailman rahoitusmarkkinoilla ja nosti sen vakavimpaan riskiluokkaan. Riski toteutuikin jossain määrin alkuvuodesta 2016, kun epävarmuus maailmantalouden elpymisestä jatkui, Euroopan unionin pankki- ja vakuutussektorin taserakenteissa oli edelleen heikkouksia ja julkisen ja yksityisen sektorin velkataakka oli suuri. Toinen haavoittuvuutta lisäävä tekijä oli varjopankkitoiminnan

laajeneminen EU:ssa ja sen entistä tiiviimmät kytkökset, mikä merkitsee, että varjopankkitoiminnasta mahdollisesti aiheutuvat häiriöt saattavat levitä koko rahoitusjärjestelmään. Lisäksi merkittävänä huolenaiheena olivat geopoliittiset epävarmuustekijät miltei kaikilla Euroopan lähialueilla.

Samaan aikaan makrovakausriskien hallinnointiin oli ensi kertaa käytettävissään suhteellisen kattava välineistö pankkisektorin – joskaan ei muiden rahoitussektorin osa-alueiden – riskinsietokyvyn parantamiseksi. EJRK on tukenut kansallisia makrovakausriskien kehittämällä järjestelyt, joiden avulla kansalliset viranomaiset voivat vastavuoroisesti yhtenäistää sääntelyä. Näin voidaan ehkäistä sääntelyerojen hyväksikäyttöä. Lisäksi EJRK on laatinut Euroopan valvontaviranomaisille eli Euroopan pankkiviranomaiselle, Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle niiden tarvitsemat epäsuotuisat makrovakausskenaariot. EJRK on myös tutkinut rakenteellisia riskejä, erityisesti asuin- ja liikekiinteistösektoreihin liittyvien riskien mahdollista systeemistä vaikutusta kotitalouksiin, pankkeihin ja koko talouteen, sekä joidenkin vakuutussektorilta lähtöisin olevien riskien systeemistä luonnetta.

EJRK on edelleen toiminut foorumina, jolla sen jäsenviranomaiset ovat voineet keskustella luottamuksellisesti järjestelmäriskeistä lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä aiheuttavista tekijöistä. Lähes kaikissa EU:n jäsenvaltioissa on nyt ryhdytty toteuttamaan makrovakausriskien hallintaa.

Frankfurt am Mainissa heinäkuussa 2016

Mario Draghi

EJRK:n puheenjohtaja

Tiivistelmä

Vuosi 2015 oli Euroopan järjestelmäriskikomitean (EJRK) viides toimintavuosi. EJRK:n toimintaympäristöä ovat alusta asti leimanneet Euroopan finanssi- ja valtionvelkakriisistä seuranneet poikkeusolosuhteet. Vaikka markkinaperusteiset järjestelmäriski-indikaattorit ovatkin palautuneet kriisiä edeltäneelle tasolle, EU:n rahoitusjärjestelmään sisältyy edelleen merkittäviä heikkouksia. EJRK:n arvion mukaan EU:n rahoitusvakautta uhkaa neljä keskeistä riskiä. Ne ovat riskipreemioiden korjausliike maailman rahoitusmarkkinoilla ja sitä kiihdyttävä markkinoiden epälikvidiys, pankkien ja vakuutusyhtiöiden taserakenteen heikkouksien lisääntyminen, valtioiden ja yritysten ja kotitaloussektorien velkakestävyden huononeminen sekä varjopankkitoiminnan häiriöt ja niiden leviäminen koko rahoitusjärjestelmään.

EJRK nosti kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden riskipreemioiden kehityksen vakavimpaan riskiluokkaan markkinoiden huomattavan levottomuuden vuoksi. Levottomuus sai alkunsa keskeisten nousevien talouksien kehityksestä syksyllä 2015 ja levisi nopeasti Euroopan ja muun maailman rahoitusmarkkinoille. Riskipreemioiden korjausliikkeen uhka maailman rahoitusmarkkinoilla toteutuikin jossakin määrin alkuvuodesta 2016, kun epävarmuus maailmantalouden elpymisestä jatkui, EU:n pankki- ja vakuutussektorien taserakenteissa oli edelleen heikkouksia ja julkisen ja yksityisen sektorin velkataakka oli suuri. Valtionvelkakriisin uuden kärjistymisen riski kasvoi vuoden 2015 keväällä ja kesällä muun muassa Kreikan epävarman poliittisen tilanteen vuoksi. Omaisuuserien hinnat Kreikassa romahtivat, mutta vaikutus ei juurikaan levinnyt muihin korkean velkatason maihin. Markkinoiden huoli Kreikan tilanteesta on huomattavasti hälvennyt sitten kesän 2015. Rakenteellisen kehityksen näkökulmasta varjopankkitoiminta ja sen kytkökset laajenivat EU:ssa vuonna 2015, mikä on entisestään lisännyt makrovakauserityksen tarvetta. Merkittävänä huolenaiheena olivat miltei kaikilla Euroopan lähialueilla esiintyneet geopoliittiset epävarmuustekijät.

Vuonna 2015 EJRK kehitti edelleen makrovakauseritystä sekä laati ohjeita makrovakauserityksen valvontavälineiden käytöstä pankkisektorilla ja muilla rahoitussektorin osa-alueilla. EJRK laati raportin, jossa se tarkasteli eurooppalaisten vakuutus- ja jälleenvakuutusyhtiöiden toiminnasta aiheutuvia järjestelmäriskkejä. Raportissa esitetään pohdittavaksi, onko makrovakauserityksillä riittävästi välineitä EU:n vakuutussektoriin liittyvien järjestelmäriskien hallitsemiseksi. Vuoden aikana toteutettiin myös rakenteellinen analyysi kiinteistösektorin kehityksen ja rahoitusvakauserityksen välisestä suhteesta ja kartoitettiin edelleen mahdollisia järjestelmäriskkejä epäsuotuisassa skenaariossa, jossa vähähiiliseen talouteen siirtyminen tapahtuisi myöhässä ja äkillisesti. Lisäksi EJRK ryhtyi yhteistyössä Euroopan keskuspankin kanssa valmistelemaan pitkästä matalan korkotason kaudesta rahoitusvakauseritykselle aiheutuvien riskien seuranta- ja arviointia.

EJRK oli mukana myös Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen, Euroopan pankkiviranomaisen ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen toteuttamissa stressitesteissä. Alkuvuodesta 2015 EJRK laati epäsuotuisat makrotalouden skenaariot Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (EIOPA) toteuttamaan stressitestiin, jossa arvioitiin etuusperusteisten eläkerahastojen häiriönsietokykyä. Näiden skenaarioiden pohjalta EJRK laati vuoden 2016 alussa uudet epäsuotuisat skenaariot, joita sitten käytettiin Euroopan pankkiviranomaisen (EPV) toteuttamassa pankkisektorin stressitestissä ja EIOPAn toteuttamassa vakuutussektorin stressitestissä. EJRK oli ensi kertaa mukana myös Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) toteuttamissa keskusvastapuolten stressitesteissä.

EJRK jatkoi työtään keskusvastapuoliselvityksen parissa ja esitti Euroopan komissiolle kaksi kannanottoa Euroopan markkinarakennearäasetuksen (ns. EMIR-asetuksen) uudelleentarkastelun yhteydessä. EJRK piti EMIR-asetusta yleisesti ottaen hyväksyttävänä, mutta katsoi, että säädöksen

suhdanteita tasoittavia elementtejä voitaisiin huomattavasti tehostaa. Marginaalien ja aliarvostusten käyttöä makrovakaussäätelyä koskevan tarkistuslausekkeen lisääminen EMIR-asetukseen antaisi mahdollisuuden näitä välineitä säätelevien periaatteiden jatkokehittelyyn.

Makrovakaussäätelyä liittyviä toimia toteutettiin huomattavasti edellisvuotta enemmän. Kuten osattiin odottaakin, toteutetuissa toiminnoissa ja niiden määrässä oli suuria eroja eri EU-maiden välillä. Makrovakaustoimien määrän kasvu johtui osaksi järjestelmäriskien kannalta merkittävien laitosten määrittämisestä ja vastasyklisen pääomapuskurien käyttöönotosta. Keskeinen makrovakaustoimia edellyttävä alue oli edelleen asuinkiinteistösektori. Lisäksi vuoden 2015 aikana useat EU:n jäsenvaltiot valmistelivat ja toteuttivat hankkeita, joiden tarkoituksena oli hillitä valuuttalainoista aiheutuvia riskejä. Loppuvuodesta EJRK loi järjestelyt, joiden avulla jäsenvaltioiden makrovakaustoimien rajat ylittäviä vaikutuksia ja vapaaehtoista yhtenäistämistä voidaan arvioida koordinoitusti. EU:n sisämarkkinoiden myötä syntynyt yhdyntynyt rahoitusjärjestelmä edellyttää eri maiden makrovakaustoimien entistä tiiviimpää koordinaointia, jotta toimien aiottu vaikutus ei jää toteutumatta.

Vuoden aikana EJRK arvioi edelleen myös aiempien suositustensa noudattamista. Luottolaitosten rahoituksesta annetun EJRK:n suosituksen (EJRK/2012/2) arvioinnissa todettiin katettuja joukkolainoja koskevien kansallisten sääntöjen yhdenmukaistamisen edistyneen merkittävästi. Suosituksen todettiin niin ikään edistäneen katettuihin joukkolainoihin liittyvien riskien hallintaa koskevien periaatteiden, menettelyjen ja valvonnan sekä varojen vakuussidonnaisuuden valvontajärjestelyjen kehittämistä.

Julkaisutiedot

© Euroopan järjestelmäriskikomitea, 2016

Postiosoite 60640 Frankfurt am Main, Germany

Puhelin +49 69 1344 0

Internet www.ecb.europa.eu

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu ei-kaupallisiin ja opetustarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Vuosikertomuksen tiedot perustuvat 6.6.2016 käytettävissä olleisiin tietoihin.

Suomenkielinen toisinto sisältää EJRK:n vuoden 2015 vuosikertomuksen osat Esipuhe ja Tiivistelmä.

Vuosikertomus on luettavissa kokonaisuudessaan englanniksi, saksaksi ja espanjaksi EJRK:n verkkosivuilla.

ISSN 1977-527X (verkkojulkaisu)

ISBN 978-92-899-2463-4 (verkkojulkaisu)

DOI 10.2866/643564 (verkkojulkaisu)

EU:n luettelonumero DT-AB-16-001-FI-N (verkkojulkaisu)